

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 43.

Fylke: Telemark

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Holla.

Emne: Ring til legedom og vern
mot sygedom.

Bygdelag:

Oppskr. av: S. Ystebøe

Gard:

(adresse): Helgja.

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Delvis eiga røynsle*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Gårdeier Ole Helgen, Helgja, 78 år.

SVAR

Ring til legedom og vern mot Sygedom.A. Ringen.

1. Vi husker å ha sett ringen som ble båret av folk og skulle tjene som legedom mot gift.

2. Ringene var glatte, solide og likna vanlige giftringer. De besto av 2 slags metall. Den ytre ring var støpt om en indre (mørkere) ring som viste sig med en stripe innad. Den sydlige ring var av kobber. Og hvis den indre var f. eks. av sink, så er det å anta at hvis denne dobbeltring kom i berøring med endel vedskor, så ville det skapas en elektrisk likestrøm. Det er mulig at leddgifta i fingrene ikke var tilfreds med en slik strøm og sterktvort gjorde tilbakeskritt.

3. Det menes at bygdefolk fikk kjennskap til disse ringer fra de omstrøpende fabrikk. For 60-70 år sia

reiste her en mengde av dette folk. Både fantene og fentene bar en vel-signelse av ringe. De dro ringe av fingrene eller dro dem fram fra gjommer og bød dem fram til salg.

Kostnaden ble honorert dels med kontanter og delvis også med mat. Noen priser kan ikke gis opp. Noen nye maksimalpris ble sikkert ikke fulgt.

4 & 5. For disse spm. har vi dessvorte ingen svar.

B. Armbånd.

Det er trolig at de forskjellige armbånd ungjintene nå bærer, er en fortsættelse av bånd, nytta mot sykdommer.

C. Hingesmykker.

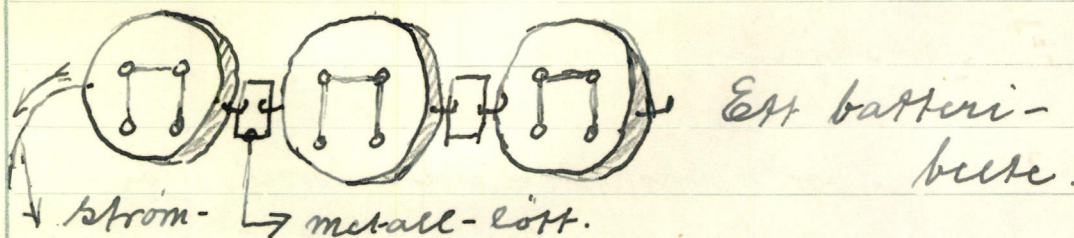
9. Heimelsmannen, Ole Helgen, mener å ha sett en gjenstand i korsform båret i hånd rundt halsen og hvilende mot bare huden. Dens oppgave var å beskytte mot eller lege sykdom.

D. Belter.

10. Like brede belter som nevnt i spm. 10 er velkjent.

11. Her het de vanlig bare belter. Men da de gjerne ble båret for gigt, het de vel også "gigtbelter".

12. Et belteløst.
 → Sinkplate om lag 1 mm. tykk.
 → Vassplate " " 3 " "
 → Kobberplate " " 1 " "

leder gjennom isolasjonen til kroppen.

Hele beltet består av to batterier. Polene til hvert enkelt batteri er glatte, runde metallplater, festa til ledningsstråden som bryter gjennom isolasjonsdekket. Det siste består av gummi - godt omvikla metallbeltet.

Huden (kroppen) ble her den halve leder for hver av de to elektr. likestrømmen.

Isolasjonsdekket ble åpnet hver gang en fiksa metall-beltet med eddik.

Disse beltet var adskillig i bruk for 50 år sia og for. De ble solgt av omreisende skreppukarar.

E. Øreringer.

Om øreringer som borer mot sykdom, vet vi intet.

Taterne bor øreringer. Tintene omkr. alltid.

Når det gjelder menn her på landet så blir det antatt at øreringer var til hinder for deres arbeid i skog og mark.

Noen ganske få kvinner i Hella borer øreringer. De anses å være "narraktige", også av det store flertall av "søstre".

F. Forskjellige ting.

20. Her bør kanskje nevnes Antipati-Ciur imot hekseskudd. Bygdeboka Hella s. 179.

21. a. Mot forskjellige laga en seg en liten pose, fylt denne med kamfor og bar den på det bare bryst i bånd rundt halsen.

b. Plaster var vanlig mot gigt. Best av disse var "Alcoks-plaster". Disse ble kjøpt i plater som ble festa på ryggen og båret i noen tid.

c. Mot "vøltre" (vorter) nytta en "fleskesvøl". Denne bør "strykes gjen-tagne ganger mot vøltene. Deretter gjemmes bort av en annen". Når svulene er råtnet, er vøltene forsvunnet.

d. Mot gigt (og andre sykdommer) bør kattskind på ryggen. Skindet må være i kontakt med huden.

e. En gigtvak anbefalte å dele seng med huden. Hans lille bror lå hver natt mot hans rygg. Det lindra gigtsmertene.

22. Vi kjenner ikke noe felles navn på gjenstander - mytter mot sykdom.

Ytterboe 3. april 1954.

J. Ytterboe.